

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Алгоритми та структури даних

Шифр та назва спеціальності
122 – Комп'ютерні науки

Інститут
ННІ Навчально-науковий інститут
комп'ютерних наук та інформаційних
технологій

Освітня програма
Комп'ютерні науки

Кафедра
Стратегічного управління (323)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр
3

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Гринченко Марина Анатоліївна

Marina.Grynchenko@khnpi.edu.ua

Кандидат технічних наук, доцент, завідувачка кафедри стратегічного управління

Автор та співавтор понад 60 наукових та методичних публікацій.
Курси: Алгоритми та структури даних, Основи управління проектами,
Комп'ютерне моделювання процесів і систем.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс «Алгоритми та структури даних» розвиває знання та навички у студентів про базові структури даних і основні обчислювальні алгоритми, знання та навички проектування, розробки та аналізу алгоритмів, оцінки їх ефективності та складності.

Мета та цілі дисципліни

Оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками основних алгоритмів та структур даних. Формування у студентів системи знань про базові поняття теорії алгоритмів, понять часової та просторової складності алгоритмів для адекватного моделювання предметних областей і створення програмних та інформаційних систем. Використання основних алгоритмів та структур даних, розробка та аналіз алгоритмів, оцінка їх ефективності та складності.

Формат занять

Лекції, лабораторні роботи, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК6. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
СК3. Здатність до логічного мислення, побудови логічних висновків, використання формальних мов і моделей алгоритмічних обчислень, проектування, розроблення й аналізу алгоритмів, оцінювання їх ефективності та складності, розв'язності та нерозв'язності алгоритмічних проблем для адекватного моделювання предметних областей і створення програмних та інформаційних систем.

Результати навчання

РН5. Проектувати, розробляти та аналізувати алгоритми розв'язання обчислювальних та логічних задач, оцінювати ефективність та складність алгоритмів на основі застосування формальних моделей алгоритмів та обчислюваних функцій.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 годин (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 56 год..

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: Основи програмування. Дискретна математика. Об'єктно-орієнтоване програмування

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусії, лабораторні заняття, командна робота, метод зворотного зв'язку з боку студентів, проблемне навчання.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Основні характеристики алгоритмів. Динамічні структури даних

Формалізація поняття «алгоритм». Основні властивості алгоритму,. Поняття «структури даних». Базові структури даних. Характеристика динамічних структур даних.

Тема 2. Динамічні структури даних. Стеки. Черги. Декі

Базові структури даних. Основні операції роботи зі стеками, чергами та деками.

Тема 3. Динамічні структури даних. Бінарні дерева. Бінарні дерева пошуку

Опис дерева як структури даних. Основні характеристики бінарних дерев. Базові операції з бінарними деревами

Тема 4. Динамічні структури даних. Червоно-чорні дерева

Опис червоно-чорного дерева як структури даних. Основні властивості червоно-чорного дерева. Базові операції з червоно-чорними деревами. Балансування червоно-чорного дерева

Тема 5. Динамічні структури даних. AVL дерева

Опис AVL дерева як структури даних. Основні властивості AVL дерева. Базові операції з червоно-AVL-деревами. Балансування AVL дерева

Тема 6. Алгоритми сортування. Алгоритми внутрішнього сортування

Характеристика алгоритмів сортування. Основні властивості сортування. Класифікація методів сортування.

Тема 7. Алгоритми сортування Шелла, Шейкер, пірамідальна, блокова, розрядна

Схема та реалізація алгоритмів Шелла, Шейкер, пірамідальна, блокова, розрядна

Тема 8. Математичний аналіз алгоритмів. Аналіз алгоритмів сортування

Показники ефективності алгоритмів. Аналіз складності алгоритмів. Асимптотичні позначення. Асимптотична складність. Обчислювальна складність алгоритмів сортування.

Тема 9. Алгоритми пошуку (лінійний пошук, бінарний пошук)

Алгоритми послідовного пошуку. Бінарного пошуку. пошуку із бар'єром.

Тема 10. Алгоритми пошуку (пошуку підрядка алгоритм Кнута-Морріса-Пратта, алгоритм Бойера-Мура. алгоритм Кнута-Морріса-Пратта, алгоритм Бойера-Мура

Схема та реалізація алгоритмів Кнута-Морріса-Пратта, Бойера-Мура. Кнута-Морріса-Пратта, Бойера-Мура

Тема 11. Хеш-таблиці. Хешування

Хеш-таблиці. Визначення. Основні операції з хеш-таблицями. Методи вирішення колізій. Методи пробування хешування.

Тема 12. Алгоритми на графах Алгоритми знаходження найкоротшого шляху

Основні поняття. Алгоритм на графах (пошук у глибину). Алгоритм на графах (пошук завширшки). Алгоритми знаходження найкоротшого шляху. Алгоритми Дейкстри та Флойда-Воршелла

Тема 13 Жадібні алгоритми

Поняття «жадібний» алгоритм. Властивості жадібного алгоритму. Типи жадібних алгоритмів. Застосування жадібного алгоритму

Тема 14. Динамічне програмування

Принципи та підходи динамічного програмування. Завдання про знаходження найбільшої загальної послідовності.

Теми практичних занять

Практичні заняття в рамках дисципліни не передбачені.

Теми лабораторних робіт

Тема 1. Базові структури даних: Однозв'язні та двузв'язні списки

Ознайомитися із основними способами організації списків та особливостями їх програмної реалізації. Набути практичних навичок по роботі зі двузв'язними та кільцевими списками.

Тема 2. Базові структури даних: Стеки, черги і декі...

Ознайомитися із основними способами організації стеків, черг, деків та особливостями їх програмної реалізації. Набути практичних навичок роботи зі стеками, чергами та деками.

Тема 3. Базові структури даних: Бінарні дерева та червоно-чорні дерева.

Набуття практичних вмінь та навичок опрацювання динамічних структур даних, представлених у вигляді бінарних та червоно-чорних дерев.

Тема 4. Алгоритми сортування та асимптотичний аналіз алгоритмів.

Вивчити основні алгоритми сортування масивів і освоїти їх на практиці. Перевірити роботу алгоритмів на різних наборах даних, провести асимптотичний аналіз алгоритмів сортування.

Тема 5. Алгоритми пошуку.

Ознайомитися із основними алгоритмами пошуку даних та особливостями їх програмної реалізації. Набути практичних навичок по роботі зі алгоритмами пошуку даних..

Тема 6. Хеш-функції. Хеш-таблиці..

Вивчити роботу алгоритмів: прямої адресації, хеш-таблиці і відкритої адресації. Реалізувати перелічені вище алгоритми і провести їх порівняльний аналіз..

Тема 7. Способи завдання графів та реалізація DFS та BFS алгоритмів. Пошук найкоротших шляхів на графах..

Набуття практичних вмінь та навичок по використанню алгоритмів обходу графів: алгоритму в глибину (DFS- Diph First Search) та алгоритму в ширину (BFS- Breadth First Search). Набуття практичних вмінь і навичок з використання алгоритмів Дейкстри та Флойда.

Тема 8. Жадібні алгоритми. Динамічне програмування.

Набуття практичних вмінь та навичок по використанню жадібних алгоритмів та алгоритмів динамічного програмування.

Самостійна робота

Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях. Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторних занять.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Robert Sedgewick, Kevin Wayne. Algorithms. / Robert Sedgewick, Kevin Wayne. – Addison-Wesley Professional Co., 2011. – 976 p.
2. N. Virt Algorithms and Data Structures. / N. Virt. – Addison-Wesley Professional; 2nd edition ., 2018. – 276 p.
3. Robert Sedgewick, Philippe Flajolet. Introduction to the Analysis of Algorithms. / Robert Sedgewick, Philippe Flajolet. – Addison-Wesley Professional; 2nd edition ., 2013. – 592 p.
4. Ткачук В.М. Алгоритми і структура даних: Навчальний посібник / В.М.Ткачук. – Івано Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2016.- 286 с
5. Крєневич А.П. Алгоритми і структури даних. Підручник. / А.П. Крєневич. – К.: ВПЦ "Київський Університет", 2021. – 200 с/
6. Marcello La Rocca. Advanced Algorithms and Data Structures. / Marcello La Rocca. – New York: Manning Publications Co., 2021. – 768 p.
7. Helmut Knebl. Algorithms and Data Structures: Foundations and Probabilistic Methods for Design and Analysis / Helmut Knebl. – Cham: Springer Nature Switzerland AG, 2020. – 349 p.
8. Алгоритми і структури даних: практикум: навч. посіб./ Н.К. Стратієнко, М.Д. Годлевський, І.О. Бородіна.- Харьков: НТУ"ХПИ", 2017. - 224 с.

Додаткова література

1. Shmuel Tomi Klein. Basic Concepts In Algorithms. / Shmuel Tomi Klein. – Singapore: World Scientific Publishing Co Pte Ltd, 2021. – 364 p.
2. Steven S. Skiena. The Algorithm Design Manual. 3rd ed. / Steven S. Skiena. – Cham: Springer Nature Switzerland AG, 2020. – 793 p.
3. Гулаков В. К. Структуры и алгоритмы обработки многомерных данных : монография / В. К. Гулаков , А. О. Трубаков, Е. О. Трубаков. — 22е изд. стер. — СанкттПетербург : Лань, 2021. — 356 с.
4. Крєневич Андрій. Алгоритми та структури даних / Учебник. — Київ: ВПЦ "Київський Університет", 2018. — 172 с.
5. Алгоритми, дані і структури. [Текст], навч. посіб. / В.М. Ільман, О.П. Іванов, Л.О. Панік. Дніпропет. нац. ун-т залізн. трансп.ім. акад. В. Лазаряна. – Дніпро, 2019. – 134 с.
6. Алгоритми і структури даних. Підручник. – К.: ВПЦ "Київський Університет", 2021. – 200 с.
7. Ільман В. М., Іванов О. П., Панік Л. О. Алгоритми, дані і структури : навч. посіб. / Дніпро : Дніпропет. нац. ун-т залізн. трансп.ім. акад. В. Лазаряна, 2019. 134 с.
8. Шаховська Н. Б., Голощук Р. О. Алгоритми і структури даних. Навчальний посібник. Львів : Магнолія, 2018. 216 с

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді іспиту (30%) та поточного оцінювання (70%).

Іспит: усна доповідь.

Поточне оцінювання:

2 онлайн тести (по 15%)

та лабораторні роботи (40%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

27.08.2023

Завідувач кафедри
Марина ГРИНЧЕНКО

27.08.2023

Гарант ОП
Марина ГРИНЧЕНКО